

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

THEODORI PRODROMI
DE RHODANTHES ET DOSICLIS AMORIBVS
LIBRI IX

EDIDIT
MIROSLAVS MARCOVICH

STVTGARDIAE ET LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMXCII

CIP-Titelaufnahme der Deutschen Bibliothek

Theodorus (Prodromus):
[De Rhodantes et Dosiclis amoribus]
Theodori Prodromi De Rhodantes et Dosiclis amoribus libri IX /
ed. Miroslavs Marcovich. –
Stutgardiae ; Lipsiae : Teubner, 1992
(Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana)
ISBN 3-8154-1703-1
NE: Marcovich, Miroslav [Hrsg.]

Das Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt besonders für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

© B. G. Teubner Verlagsgesellschaft Leipzig 1992

Printed in Germany

Satz und Druck: INTERDRUCK Leipzig GmbH

PRAEFATIO

Poetae docti Theodori Prodromi (vixit circa A. D. 1100–1158) poema eroticum *De Rhodanthes et Dosiclis amoribus libri IX* (4614 versuum) exstat in quattuor codicibus, quorum alteram classem **HV**, alteram **UL** constituunt.¹⁾

H = Heidelbergensis Palatinus gr. 43, chartaceus, saec. XIV, cm 23 × 17.5, ff. 39^r–83^r, binis columnis exaratus (cm 20–21 × 6), 25–28 versus continens per col.²⁾ codex optimus est, sed tempore et humiditate valde affectus, unde difficilis lectu est.³⁾

V = Vaticanus gr. 121, chartaceus, saec. XIII, cm 36.5 × 25.5 (quae forma vulgo *πίναξ* vocatur), ff. 22^r–29^v, quaternis columnis exaratus, 61–71 versus continens per col. difficilis lectu ob litteras minuscultas (4 cm per versum).⁴⁾

U = Vaticanus Urbinas gr. 134, chartaceus, saec. XV medii, cm 22 × 14.5, ff. 78^v–119^r, binis columnis exaratus, 27 versus continens per col.⁵⁾ ff. 43^r–213^v a librario Francopulo descripta sunt.⁶⁾

L = Laurentianus Acquisti e Doni 341, chartaceus, saec. XVI ineuntis, cm 10.5 × 15.5, ff. 1^r–50^r, binis columnis exaratus, 23 versus continens per col.⁷⁾

1) Cf. Maria Teresa Cottone, La tradizione manoscritta del romanzo di Teodoro Prodromo, Università di Padova, Istituto di Studi Bizantini e Neoellenici, Miscellanea 2, 1979, 9–34.

2) Praecedit (f. 38^v) epigramma (24 versuum) a poetae filio Theodoro compositum, quo Rhodanthes et Dosiclis codicem manuscriptum a Theodoro filio illuminatum imperatori (Emmanueli I Comneno?) dedicat. carmen edidit C. Welz in *Analectis Byzantinis*, Lipsiae 1910, 15 sq.

3) Cf. H. Stevenson, *Codices manuscripti Palatini Graeci Bibliothecae Vaticanae descripti*, Romae 1885, 23; Gu. Hörandner, *Theodoros Prodromos: Historische Gedichte* (Wiener Byz. Studien 11), Vindobonae 1974, 55 sq.; 151.

4) Cf. Io. Mercati et P. Franchi De' Cavalieri, *Codices Vaticani Graeci*, I, Romae 1923, 151 sq.

5) Cf. C. Stornajolo, *Codices Urbinae Graeci Bibliothecae Vaticanae descripti*, Romae 1895, 248–255.

6) Cf. f. 96^r: *κρειονερίτου τοῦ φραγγοπούλου τὰ γράμματα ταῦτα* et M. Vogel et V. Gardthausen, *Die griechischen Schreiber des Mittelalters und der Renaissance*, Lipsiae 1909, 237.

7) Cf. C. Gallavotti, *Studi bizantini e neoellenici* 4, 1935, 203–236.

PRAEFATIO

Praeterea Michael Macarius Chrysocephalus circa A. D. 1328–1336 ex Prodrōmi poemate sententias (γνώμας) aliquot descripsit (in summa 99 versus)¹⁾ atque anthologio eius, quod inscribitur *Ῥοδωνιαί* (hortus rosarum), inseruit. exstat Chrysocephali autographum in codice **M** = Marciano gr. 452 (collocazione 796), chartaceo, ca. 1328–1336 descripto, cm 21.5 × 14.5, ff. 245^r–246^v.²⁾

Nullius est momenti codex Musei Britannici Sloane 2003, saec. XVII, fol. 174³⁾ qui Prodrōmi *locos communes* ex editione Gaulmini (Parisiis 1625) excerptis.⁴⁾

H est codex longe optimus. **HV** ex eodem codice descriptos esse suadent omissiones communes 1.136; 1.340; 6.220; 8.328 : habent **UL**.⁵⁾ contra, codices **UL** ex eodem exemplari provenisse apparet ex lacunis communibus 1.7; 1.132–134; 1.188–192; 1.208; 1.308–310; 2.12–13, praesertim 2.329–433, 4.260–262 : habent **HV**.⁶⁾

Prodrōmi poema *De Rhodanthes et Dosiclis amoribus* primus in lucem protulit Gilbertus Gaulminus (1587–1667) cum versione Latina et adnotationibus uberrimis (Parisiis 1625).⁷⁾ usus est Gaulminus solo codice **H**, quem illi Claudius Salmasius (1588–1653) cum per multis erroribus et omissionibus descripsit (e. g. ff. 55^v–56^r = 4.89–191 omisit).⁸⁾ lacunam codicis **H** post f. 77^v = 8.398–497 supplevit Ioannes Barclay (1582–1621) ex codice **V**. in Gaulmini editionis exemplari, quod in Bibliotheca Nationali Parisiis conserva-

1) I. e. poematis versus: 1.68–70; 110–111; 144b–148; 2.322–333; 421–431; 3.3–16; 51b–52; 137–147; 473–477; 495–500; 4.322–323; 6.69–72; 338–342; 7.263–265; 354; 8.40–42; 51; 173–182. Cf. G. Passarelli, Macario Crisocephalo (1300–1382) (Pont. Inst. Stud. Orientalium 210), Romae 1980, 28 et 83; E. Gamillscheg et D. Harlfinger, Repertorium der griech. Kopisten, Vindobonae 1981, I, Nr. 242.

2) Cf. A. Turyn, Dated Greek Manuscripts of the Thirteenth and Fourteenth Centuries in the Libraries of Italy, Urbanae 1972, I, 168–172; II, facsimile 138.

3) Cf. S. Ayscough, A Catalogue of the Manuscripts preserved in the British Museum, Londini 1782, II, 888.

4) Perperam R. Beaton, The medieval Greek romance, Cantabrigiae 1989, 67: “Prodrōmos’ romance ... was excerpted in a further two [manuscripts], the second from as late as the seventeenth century ... this evidence for a continuing readership ...”

5) Lacuna maior in **H**: 8.398–497; lacuna maior in **V**: 7.1–8.27.

6) Omissiones communes in **VUL** 2.12–13 et 4.379–381 (habet **H**) commune exemplar codicum **VUL** demonstrare non videntur.

7) Theodori Prodrōmi philosophi Rhodanthes et Dosiclis amorum libri IX. Graece et Latine. Interprete Gilb[erto] Gaulmino Molinensi. Parisiis, apud Tussanum du Bray, sub via Iacobaea, sub spicis maturis. M.DC.XXV. Cum privilegio Regis [pp. 592]. textus Graecus et versio Latina pp. 1–423; adnotationes pp. 471–574.

8) Textum a Salmasio omissum primus edidit Ph. Le Bas, Fragments inédits de deux romans grecs, Bibliothèque de l’École des Chartes 2, 1840–1841, 413–417.

PRAEFATIO

tur (Y² 6072), notas marginales Petri Danielis Hueti (1630–1721) invenies; quarum melioribus usus sum.

Secundus poema edidit Rudolphus Hercher (1821–1878) in *Eroticorum scriptorum Graecorum* tomo altero (Lipsiae 1859), XLI–LVIII et 287–434, ope viri docti Philippi Le Bas (1794–1860) fretus. Hercher codices non contulit, Gaulmini (lege: Salmasii) lectiones falsas saepenumero secutus est, typhotetae errores neglexit; sed locos plurimos feliciter correxit.

Poematis archetypus variis lectionibus supra lineam scriptis abundasse videtur; Prodromi ipsius *σκοτεινὴν ἔκφρασιν* librarii saepius male intellexerunt. sane mireris, quot corruptelae in textum uno tantum saeculo (1150–1250) invaserint.

Ipse codices praesens bis contuli, in poematis textu constituendo codicem **H** ceteris praetuli, lemmata e consensu codicum addidi, lacunas statui, versus corruptos plurimos sanare conatus sum, docti Prodromi fontes probabiles indicavi (Haegero praeunte). restant versus obscuri: ultra posse nemo tenetur. indicem verborum Michael Armstrong, discipulus meus, diligenter sumministravit.

Prodromi editionem Henrico Renataeque Kahane nonagenariis, dictionis Byzantinae indagatoribus sagacissimis, in Universitate Illinoensi collegis sanctissimis, grato animo dedico.

Urbanae, mense Maio A. D. MCMXC

M. M.

DISSERTATIONES

- A. D. Aleksidze, Vizantijskij roman XII veka, Tbilisi 1965
- M. Alexiou, A critical reappraisal of Eustathios Macrembolites' *Hysmine and Hysminias*, *Byzantine and Modern Greek Studies* 3, 1977, 23–43
- R. Beaton, The medieval Greek romance (Cambridge Studies in Medieval Literature 6), Cambridge 1989, 67–73 et 220
- H.-G. Beck, Marginalien zum byzantinischen Roman, in *Kyklos: Festschrift R. Keydell*, Berlin 1978, 116–128
- C. Cupane, Un caso di giudizio di Dio nel romanzo di Teodoro Prodromo, *Rivista di studi bizantini e neoellenici*, N. S. 10–11, 1974, 147–168
- , *Ἔρως – βασιλεύς*: la figura di Eros nel romanzo bizantino d'amore, *Atti dell'Accademia di Palermo*, serie 4, 33, 1974, 243–297
- F. Grossschupf, De Theodori Prodromi in Rhodantha elocutione, diss. Leipzig 1897
- O. Häger, De Theodori Prodromi in fabula erotica *Ῥοδάνθη καὶ Δοσικλῆς* fontibus, diss. Göttingen 1908
- T. Hägg, *The Novel in Antiquity*, Oxford 1983
- I. Hilberg, Epistula critica ad Ioannem Vahlenum, *Vindobonae* 1877, 13–15
- W. Hörandner, Theodoros Prodromos: Historische Gedichte (*Wiener Byzantinistische Studien* 11), Wien 1974, 55–56
- H. Hunger, Die byzantinische Literatur der Komnenenzeit. Versuch einer Neubewertung, *Anzeiger der philos.-hist. Klasse der Österreichischen Akademie der Wissenschaften* 105, 1968, 59–76
- , Der byzantinische Katz-Mäuse-Krieg. Theodoros Prodromos, *Katomyomachia* (Byzantina Vindobonensia 3), Graz 1968
- , Byzantinische Froschmänner?, *Antidosis*, Festschrift Walther Kraus (*Wiener Studien*, Beiheft 5), Wien 1972, 183–187
- , Die hochsprachliche profane Literatur der Byzantiner (*Byzantinisches Handbuch* V 2), München 1978, 128–133
- , Antiker und byzantinischer Roman, *Sitzungsberichte der Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Philos.-hist. Klasse* 1980, Abh. 3, Heidelberg 1980, 1–34
- E. Jeffreys, The Comnenian background to the romans d'antiquité, *Byzantion* 48, 1980, 455–486
- A. Každan, Bemerkungen zu Niketas Eugenianos, *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinischen Gesellschaft* 16, 1967, 101–117
- A. Každan and S. Franklin, *Studies on Byzantine Literature of the eleventh and twelfth centuries*, Cambridge and Paris 1984
- A. R. Littlewood, Romantic paradises: the rôle of the garden in the Byzantine romance, *Byzantine and Modern Greek Studies* 5, 1979, 95–114
- M. Marcovich, The Text of Prodromus' Novel, *Illinois Classical Studies* 16, 1991, 367–402
- V. Pecoraro, La nascita del romanzo moderno nell'Europa del XII° secolo. Le sue ori-

DISSERTATIONES

- gini orientali e la mediazione di Bisanzio all'Occidente, *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 32, 1982, 307–319
- S. V. Poljakova, O *chronologičeskoj posledovatel'nosti romanov Evmatija Makremvolita i Feodora Prodrroma*, *Vizantijskij Vremennik* 32, 1971, 104–108
- , *Iz istorii vizantijskogo romana*, Moskva 1979, 89–124
- E. Rohde, *Der griechische Roman und seine Vorläufer*, Leipzig ²1900, 562–565

SIGLA

H cod. Heidelbergensis Palatinus gr. 43, saec. XIV, ff. 39^r–83^r

V cod. Vaticanus gr. 121, saec. XIII, ff. 22^r–29^v

U cod. Vaticanus Urbinas gr. 134, saec. XV medii, ff. 78^v–119^r

L cod. Laurentianus Acquisti e Doni 341, saec. XVI ineuntis, ff. 1^r–50^r

M cod. Marcianus gr. 452, a. D. 1328–1336, ff. 245^r–246^v = Michaelis Macarii Chrysocephali excerpta ex Prodomo

Gaulmin Gilberti Gaulmini ed. princeps, Parisiis 1625

Hercher Rudolphi Hercheri editio in Eroticorum scriptorum Graecorum tomo altero, Lipsiae 1859, XLI–LVIII et 287–434,

ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΚΥΡΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ
ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΡΟΔΑΝΘΗΝ ΚΑΙ ΔΟΣΙΚΛΕΑ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Ἦδη τὸ τετράπῳλον Ἥλιον δίφρον,
 τὴν γῆν διελθὸν εὐδρόμῳ περιδρόμῳ,
 ταύτην ὑπελθὸν ἐγνόφου τὴν ἐσπέραν,
 λιπὸν σκοτεινὸν τὸν καθ' ἡμᾶς ἀέρα,
 5 καὶ ναῦς τριήρης ληστρικῆς ναυαρχίας
 πρώτη προπηδήσασα παντός τοῦ στόλου
 ἐλλυμενίζει τῆς Ῥόδου τῷ λιμένι.
 καὶ τοῖς ἐπ' ἀκτῆς ἐμβαλοῦσα χωρίοις
 ἐβόσκετο ξύμπαντα τὸν πέριξ τόπον·
 10 οἱ βάρβαροι γὰρ ἐξιόντες αὐτίκα
 βότρυς ἐπάτουν καὶ κατέκλων ἀμπέλους,
 τὰς φορταγωγούς ἐξεπίμπρων ὀλκάδας,
 τὸν φόρτον ἀρπάσαντες ἐκ τούτων μέσων,
 καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς συνεπίμπρων ναυτίλους.
 15 ἄλλου κεφαλὴν ἐξέκοπτεν ἢ σπάθη,
 ἄλλος διχῇ τέτμητο πανθήκτῳ ξίφει,
 ἄλλου ταλαίνης καρδίας κατηυστόχει
 βέλος τιναχθὲν ἐκ παλάμης βαρβάρων,
 ἄλλους ἀνήρει τῆς μαχαίρας τὸ στόμα,
 20 εἰς λαιμὸν αὐτὸν ἐμπεσὸν κτήνους δίκην.
 Οὕτως ἐκείνων τῶν ἀπηνῶν βαρβάρων
 καταστρεφόντων τοὺς παραλίους τόπους

1 Eurip. El. 866; Ion 82–83; I. A. 159; Phoen. 1562–1563; fr. 771.2–3 (= Phaeth. 2–3); Prodrumi Carm. hist. 4. 126; Georg. Pis. Hexaem. 338 || 5b 5.290; 5.442; 6.28; Nic. Eugen. 4.4; 6.111; Lycophr. Alex. 733 || 9 = Ephraem. Caes. 1452 || 12 1.411; Nic. Eugen. 3.33 || 15–20 cf. Heliod. Aethiop. 1.1 || 19b = 2.264; 5.166; 5.404; 6.101; Prodrumi Carm. hist. 59.76. cf. Gen. 34.26; 2 Sam. 15.14; ev. Lucae 21.24; ep. ad Hebr. 11.34

inscr. HUL(M) : θεοδώρου τοῦ προδρόμου τὸ κατὰ ῥοδάνθην καὶ δοσικλέα βιβλίον
 α' V² || 7 om. UL || 8 ἀκτῆς HV¹ : ἀκταῖς V² : αὐτῆς L : αὐτοῖς U

25 ὁ ληστρικὸς πᾶς ἦλθεν εἰς Ῥόδον στόλος.
 κενὰς δὲ τὰς ναῦς ἐκλιπόντες αὐτίκα
 καὶ πάντες ἄρδην εἰσιόντες τὴν πόλιν,
 30 λείαν Μυσῶν ἔθεντο ταύτην, ὡς λόγος·
 τῶν γὰρ κατοίκων οὓς μὲν ἔκτεινε ξίφος,
 οὓς δὲ προαπέκτεινε τοῦ ξίφους φόβος·
 οἳ μὴν τρέμοντες βαρβάρων πικρὰς χέρας
 35 ἔρριπτον αὐτοὺς εἰς φάραγγας, εἰς νάπας,
 κρεῖττον κρίνοντες ζημιοῦσθαι τὸν βίον
 ἢ ληστρικῇ γοῦν ἐμπεσεῖν ἀστοργία.
 ἄλλους δὲ δεσμήσαντες ἐκ τῶν αὐχένων
 κλοιοῖς σιδηροῖς ἐσφυρηλατημένοις
 40 καὶ χεῖρας ἐκδήσαντες ἐξοπισθίως
 δούλους προῆγον ἀθλίως τοὺς ἀθλίους·
 μεθ' ὧν Δοσικλῆς καὶ Ῥοδάνθη παρθένος
 χειρὶ ξυνεσχέθησαν ὤμοῦ βαρβάρου.
 Ἦν οὖν τὸ κάλλος τῆς κόρης χρῆμα ξένον,
 45 ἄγαλμα σεπτόν, εἰκόνας θείας τύπος,
 εἰς εἶδος Ἀρτέμιδος ἀπεξεσμένον.
 μίμημα λευκῆς χιόνης τὸ σαρκίον,
 παντὸς μέλους σύστοιχος ἀλληλουχία,
 50 ἄλλου πρὸς ἄλλο δεξιῶς κολλωμένου
 καὶ παντὸς εἰς πᾶν εὐφυῶς ἡρμοσμένου.
 ὀφρὺς φυσικῶς εὖ γεωμετρομένη

Ἐκφρασις Ῥοδάνθης

24 6.109 || 26 Strattidis fr.35 Kock; Demosth. 18.72; Aristot. Rhet. A 12 p.1372 b 33;
 Zenob. 5.15; Harpocrat. et Suda s.v. 1478 Μυσῶν λεία; Nic. Eugen. 1.22 et al. || 28 cf.
 3.123; 5.386–388; 7.346; 7.519; 8.41 || 29b = 3.130 || 31b Matth. 16.26; Marc. 8.36;
 Luc. 9.25; Georg. Pis. Bell. Avar. 189 || 34 = Nic. Eugen. Hypoth. 6. cf. 4.340; 7.3; Pro-
 dromi Carm. hist. 39.71; Aeschyl. Pers. 747; Septem 816 || 36b 1.195; 1.346; 4.188;
 Eurip. Phoen. 1701 || 38b 6.183 || 39–60 cf. Const. Man. Itiner. 1.166–199; Chron.
 1157–1167; Nic. Chon. Hist. p.151 Bekker (= p.116.61–66 van Dieten); Eust. Ma-
 cremb. Amor. 3.6.1–4; Achill. Tat. 1.4; Xenoph. Ephes. 1.2.6; Musaei 55–66 et sae-
 pius || 40–41 cf. 1.63–67; 1.277; 7.238; Heliod. 1.2; 1.7; Chariton. 2.2–3; 3.2 s.f.; 5.9;
 Xenoph. Ephes. 1.2.7; 2.2.4; Nic. Eugen. 2.85; 2.246–248; 2.312 et al. || 46–47 Nic. Eu-
 gen. 1.132

29 οἳ μὴν scripsi : οἳ μὲν codd. || 30 αὐτοὺς codd., corr. Gaulmin || 35 ἐξοπισθίως
 scripsi : -ίους codd. || 37 αἰχμαλωσία πρώτη δοσικλέος καὶ ροδάνθης inscr. U || 38 ξυν-
 εσχέθησαν UL (et con. Hilberg 14) : ξυνεδέθησαν HV, Gaulmin, Hercher (συν-) ||
 39 inscr. HVL : ἔκφρασις κάλλους ροδάνθης U || 43 ἀλληλουχία scripsi (cf. 42) : ἀ- codd.

εἰς εὐφροῦς μίμησιν ἡμικυκλίου,
 ὑπόγρυπος εἷς καὶ κόρη μελαντάτη.
 κύκλοι παρειῶν αὐτόθεν γεγραμμένοι,
 50 τέτταρες ἀμφοῖν, τῇ μιᾷ πάντως δύο·
 ὧν τοὺς μὲν ἐκτός καὶ συνεκτικωτέρους
 τῆς χιόνος φαίη τις ἂν ἀποσπάδα,
 τοὺς δ' ἐντός αὐτῶν ὥσπερ ἡνθρακωμένους
 ἐκ τῶν ἐνόντων αὐτοκαύστων ἀνθράκων.
 55 στενὸν κομιδῇ καὶ κατάσφι(γ)κτον στόμα·
 ἀγκῶν, βραχίων, ἀρμονία δακτύλων
 ἐκ φυσικοῦ ξεστήρος ἀπεξεσμένη.
 θέσις σφυρῶν εὐτακτος, ὡς ποδῶν βάσις·
 τὸ βάθρον εἶπεν ἂν τις ὡς πρὸς τὴν στέγην.
 60 καὶ τᾶλλα σεμνά, καὶ καλὴ πᾶσα πλάσις.
 Οὕτως ἀρίστη τὴν θέαν ἢ παρθένος,
 ὡς καὶ τὸν ἀγρεύσαντα ληστήν Γωβρύαν,
 θεὰν ὑποπτεύσαντα τὴν ἡγρευμένην,
 δεσμῶν ἀπάντων ἐκλιπεῖν ἐλευθέραν,
 65 τρέσαντα πάντως οὐκ ἀνεύλογον φόβον,
 μή που θεὰ τις συνδεθῇ τῶν ἐν Ῥόδῳ,
 ὑποκριθεῖσα τὴν βροτησίαν πλάσιν.
 οὕτω τὰ θαυμάσια τῶν θαμάτων
 καὶ βαρβαρικὸν συγκαταστέλλει θράσος,
 70 ψυχὴν δὲ ληστοῦ πρὸς κατάπληξιν στρέφει.
 Ἡ μὲν στρατιὰ τοὺς ἀλόντας ἐν Ῥόδῳ
 ὁμοῦ Δοσικλεῖ καὶ Ῥοδάνθῃ τοῖς νέοις
 εἰς τὰς τριήρεις ἐμβαλοῦσα τῷ τότε
 καὶ φορτίδα πλήσασα φόρτον χρυσίου
 75 εἰς τὴν ἑαυτῆς ἀνταπήλθε πατρίδα.
 καὶ τὸν στρατάρχην καὶ στολάρχην Μιστύλον
 κύκλωθεν ὑμνήσασα καὶ περιστάδην,
 καὶ τοὺς ἀλόντας αἰχμαλωσίας νόμῳ

48a Philostr. Heroic. 15; Const. Man. Itiner. 1.180; Nic. Eugen. 1.126 || 55 4.337 || 61b 3.366 || 65b 3.141; 5.6; Nic. Eugen. 5.228; 7.176 || 66 Helioid. 1.2; Chariton. 1.14 et al. || 68-70 Helioid. 1.4 || 72 6.502 || 76b 4.13; 4.22; 4.75 || 77 cf. Eurip. Androm. 1136-1137

47 εὐφροῦς V (cf. 5.113) : εὐφρᾶ HU, Gaulmin, Hercher : εὐφρεῖ L || 48 κόρη HVL : κόμη U || 49 αὐτόθεν HVL : αὐτόθι U || 53 ἡνθρακωμένους codd. (cf. 4.145) : ἡνθρακευμένους Hercher || 55 κατάσφικτον codd., corr. I. Th. Struve (in T. L. G.)

80 εἰρκταῖς περικλείσασα ταῖς μυχαιτέραις,
εἰς τοὺς ἑαυτῶν ἀντανήλθοσαν δόμους
καὶ συντετηκὸς τῷ κόπῳ τὸ σαρκίον
στρωμναῖς προσανέπασαν ὥς δὲ καὶ πότοις.

Τί γοῦν τὸ πλῆθος τῶν συνεγκεκλεισμένων;
ὑπνωττον (οἶον ὕπνον, ὥς κακὸν λῖαν),
85 εἰς γῆν κατακλιθέντες ὥς οἶα κλίνην·
νύξ γάρ τὸ πᾶν κατέσχε δύντος ἡλίου.
οὐ μὴν Δοσικλῆς, ἀλλὰ πολλὰ δακρύνσας,
'ὦ δυσμενῆς' ἔκραξεν, 'ἀγρία Τύχη,
ποῦ με προάγεις, εἰς τί με στήσεις τέλος;
90 ἄποιον εἰργάσω με τῆς γειναμένης,
φυγὴν με κατέκρινας ὥς δὲ καὶ πλάνην,
ἀπεξένωσας συγγενῶν, γνωστῶν, φίλων,
μητρὸς ποθεινῆς, προσφιλοῦς φυτοσπόρου·
καί με ξυνέσχε δυσμενῆς πάλιν τόπος,
95 καὶ βάρβαρος χεὶρ κυριεύει μου πάλιν,
ἔχω δὲ τὴν γῆν ἀντὶ μαλακῆς κλίνης.

Θεήνος Δοσικλέος

Καὶ ταῦτα μικρά, τῶν δ' ἐς αὔριον χάριν
πολὺς κατασπᾶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν φόβος,
τὴν αἰμοχαρῇ καρδίαν τῶν βαρβάρων
100 καὶ τὴν ἀπηνῆ ληστρικὴν ἀστοργίαν
καὶ τὸ δριμύ πρόσωπον ἐνθυμουμένην.
ιδὼν γὰρ ἴσως τὴν κόρην ὁ ληστάναξ
ἔρωτος εὐθὺς ὑποδέξεται φλόγα
καὶ πῦρ ἀνάψει λάβρον ἐν τῇ καρδίᾳ,
105 βιάσεται δὲ τὴν Ῥοδάνθην εἰς γάμον.
κἂν μὲν τύχη, θάνατος εἰς Δοσικλέα
ἢ βαρβαρικῷ θανατούμενον ξίφει,
ἢ τῆς ἑαυτοῦ παλάμης ἀντιστάσει·

79 cf. Eurip. Bacch. 497; 549 || 81 2.86–87 || 83b 3.355; Nic. Eugen. 2.38 || 88a 8.500; Nic. Eugen. 1.213; 6.37; 8.175; 9.235 || 88b Nic. Eugen. 1.52; 5.276 || 95a 3.105; 7.21 et al. || 96b 1.432; Nic. Eugen. 2.30; Iliad. 9.618; Odys. 20.58 et al. || 99a 3.114; 9.121 || 100 1.32; Nic. Eugen. 4.55; 6.41 || 104 Eurip. Or. 697; 4 Maccab. 16.3 || 105 3.179; 3.429 || 108b 2.414

80 ἀντανήλθοσαν Hercher || 84 λῖαν HVU²L : μέγα U¹ || 88 inscr. HLU (ἐν φυλακῇ addit U) | ἔκραξεν UL : ἔλεξεν HV | ἀγρία HVU²L : ἀθλία U¹ || 89 ποῖ conl. Hercher || 94 ξυν- HV : συν- UL || 98 πολὺς codd. : λῖαν Gaulmin, Hercher || 107 θανατούμενον L² : -μενος HVUL¹

110 εἰ δ' οὐ τύχη, θάνατος εἰς τὴν παρθένον·
θερμὸν γάρ ἐστιν εἰς ἔρον τὸ βάρβαρον
καὶ μὴ τυχὸν πρόχειρον εἰς φονουργίαν.

Κάγῳ μὲν ἴσως καρτερήσω τὴν βίαν,
κᾶν δεσμά, κᾶν κόλασιν ἐκ ῥαβδισμάτων
παθεῖν κελεύη δυσμενῶς ὁ Μιστύλος
115 τὸν αἰχμάλωτον ἄθλιον Δοσικλέα·
ἀνὴρ γάρ εἰμι καὶ μάχαις συνετράφην
καὶ μυρίους ἤθλησα πολλάκις μόθους·
ἀλλ' ἢ Ῥοδάνθη πῶς ὑποίσει τὸν πόνον,
γυνὴ θαλάμῳ καὶ τρυφαῖς εἰθισμένη,
120 σὰρξ ἀπαλή, πρόχειρος εἰς πᾶσαν νόσον,
εἰ καὶ μικρὰ γοῦν αἰτία παρεμπέσῃ;

Τοιαῦτα πάσχεις, ὦ Ῥοδάνθη παρθένε,
τοιαῦτα πάσχεις τοῦ Δοσικλέος χάριν·
ἐν γῇ καθεύδεις καὶ λιμῷ τετηγμένη
125 ὁμῶς Δοσικλῆν ὑπάγεις ὑπὸ στόμα·
καλεῖς δὲ πυκνὰ τῇ καθ' ὕπνους ἐμφάσει
καὶ τοὺς ὀνειρούς ἀξιοῖς ὄψιν μίαν
φέρειν ἐν ὕπνοις, τὴν θέαν Δοσικλέος.
ἐγὼ παρέσχον ἐμπεσεῖν σε, παρθένε,
130 μοῖραις πονηραῖς καὶ παλαμναῖαις τύχαις·
καὶ πῶς τὸν ἐχθρὸν ἀγαπᾷς Δοσικλέα;

Οὕτως ἀποιμῶζοντι τῷ νεανίᾳ
ἐφίσταται παῖς ἀγαθὸς τὴν ἰδέαν,
οἶμαι προληφθεὶς καὶ προεγκεκλεισμένος.
135 καὶ δὴ προσειπὼν καὶ καθεσθεὶς πλησίον
Κράτανδρος αἰχμάλωτος, Ἕλληνας ἐκ Κύπρου,

Κράτανδρου καὶ
Δοσικλέος γνωρισμός
καὶ φιλία

110 3. 154; Chariton. 5. 2. 6 || 111b 1. 382; 1. 398; Nic. Eugen. 4. 194; Theodos. Diac. Exp. Cretae 2. 69; 2. 211; 3. 33; Ephraem. Caes. 1654; 5165; 9329 || 119b 2. 83 || 120a Nic. Eugen. 2. 81 et al. || 125b 2. 301; 6. 329 || 126b 2. 333; 3. 72; 3. 308; Nic. Eugen. 3. 410; 6. 315 || 130b Nic. Eugen. 1. 220; 1. 301; 1. 319 || 133 1. 444; 4. 381; 7. 214 || 134b Nic. Eugen. 1. 209; 2. 55; 4. 101

111 καὶ μὴ τυχὸν **HVM** (τυχων **V**) : καὶ μὴ τύχη **UL** : κᾶν μὴ τύχη Le Bas, Hercher || 121 μικρὰ et αἰτία scripsi (cf. 2. 465) : μικρὰ et αἶτια **H** : μικρὰ et αἰτία **VUL**, μικρὰ et αἰτία Gaulmin : μικρὰ et αἰκία Hercher | παρεμπέσῃ **HVU** (-ει) **L** : παρεμπεσοί Hercher || 132 inscr. **HL** (συνκαθισμός pro γνωρισμός **L**) : ἔνθα φιλιούται τὸν δοσικλέα κράτανδρος ἐν φυλακῇ **U** || 132-134 **HV** : om. **UL** || 136 **UL** : om. **HV**

THEODORVS PRODROMVS

140 'παύθητι' φησὶ 'τῶν στεναγμῶν, ὧ ξένη,
 ἐπίσχες ὁπὲ τὰς ῥοὰς τῶν δακρῦων·
 ἀπεξενώθης τῆς ἐνεγκούσης· φέρε·
 ἔχεις γὰρ ἡμᾶς συναπεξενωμένους.
 ληστῶν ἀπηνῶν ἀρπαγῇ κατεσχέθης·
 πάντες κατεσχέθημεν ὅπλοις βαρβάρων.
 οἰκεῖς φυλακὴν· συμπεφυλακίσαμεθα.
 145 πάντως δὲ πάντως ἡ κακῶν κοινωνία
 φέρει παρηγόρημα τῷ πεπονθότι,
 ἐλαφρύνει δὲ τοῦ πόνου τὴν φροντίδα
 καὶ τῆς ὁδύνης τὴν κάμινον σβεννύει,
 ὕδωρ ἐπιστάξασα παραμυθίας.
 ἄφες τὸ πενθεῖν καὶ τὸ μακρὰ δακρύνειν
 150 (θηλυπρεπῆς γὰρ ἡ ῥοή τῶν δακρῦων),
 καὶ τὰς σεαυτοῦ δυστυχεῖς τύχας λέγε·
 εἴποις γὰρ αὐτὰς ἀνδρὶ δυστυχεστέρω·'
 'Ἐλλην, θεοὶ σωτῆρες, οὗτος ὁ ξένος,
 "Ἐλλην" Δοσικλῆς εἶπεν· 'ἀλλ' ὦ μοι, ξένη,
 155 σὺ τὰς σεαυτοῦ προφθάσας μᾶλλον λέγοις·
 λέγων γὰρ ἴσως ἐξεώσεις τὸν πόνον
 καὶ κουφιεῖς με τῶν μακρῶν στεναγμάτων·'
 'Οὐκ ἂν φθάνοιμι τὰς ἐμὰς λέγειν τύχας'
 ἔλεξεν ὁ Κράτανδρος ἀνθυποφθάσας.
 160 'ἐγώ, Δοσίκλεις, Κύπρον ἔσχον πατρίδα,
 φυτοσπόρον Κράτωνα, μητέρα Στάλην.
 ἐγεινία μοι παρθένος Χρυσοχρόη,
 Ἄνδροκλέος παῖς καὶ θυγάτηρ Μυρτάλης.

Διήγησις Κρατάνδρου
 περὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν

137 3. 504 || 138b 1. 150; 1. 510; 3. 488; 8. 48; 8. 94; Prodromi Carm. hist. 23. 4; 39. 47;
 39. 118; 45. 137; 49. 20; 54. 73; 54. 173 et al.; Georg. Pis. Hexaem. 45 || 141a 1. 100; Io-
 ann. Mauropi Carm. 5. 17 || 143b 6. 171; Nic. Eugen. 2. 8; 2. 56 || 144-145 3. 135-136;
 Achill. Tat. 7. 2. 3; Heliod. 1. 9; Const. Man. Amor. 1. 48-54 Hercher = fr. 17 Mazal ||
 144a 4. 66 || 147b Theodos. Diac. Exp. Cretae 1. 168 || 148 cf. Ps. 23. 2 || 150a cf. 2. 361; Nic.
 Eugen. 9. 222; Eurip. Med. 928; H. F. 536; Soph. Ajac. 580 || 153-154 Heliod. 1. 8 || 157
 Nic. Eugen. 2. 36; 6. 312 || 158-426 cf. Heliod. 1. 9-17 || 159b 5. 517; 9. 431; Prodromi
 Carm. hist. 50. 23 || 160 Nic. Eugen. 2. 57 || 162 Nic. Eugen. 2. 60

139 ἀποξενωθείς Gaulmin, Hercher || 146 φροντίδα HVUL : φορτίδα M || 150 θηλυ-
 πρεπῆς HUL : -πρεπὲς V || 152 εἴποις Gaulmin, Hercher : εἴπης codd. || 158 inscr. HV
 UL

165 ἥλων ἐκείνης (οὐ γὰρ αἰσχύνῃ λέγειν
 πρὸς ταῦτοπαθῇ, πρὸς ποθοῦντα, πρὸς νέον),
 ἀλούς δὲ τὴν ἐνοῦσαν ἐν στέρνοις φλόγα
 δήλην καθιστῶ τῇ κόρῃ δι' ἀγγέλου.
 ἤκουσεν ἡ παῖς, καὶ προσέσχε τῷ λόγῳ
 καὶ μοι κατηγγύησεν αὐτῆς τὸν γάμον.

170 Ὀρισμένης γοῦν συντεθείσης ἐσπέρας,
 καθ' ἣν ὑπελθὼν τὸν θάλαμον τῆς κόρης
 λόγους παράσχω καὶ δεδέξομαι λόγους,
 ἐπεὶ προσῆλθον τῇ πύλῃ τῆς εἰσόδου,
 κεκλεισμένας μὲν ἀνέωξα τὰς θύρας,
 175 ξύλινον αὐτῶν ἐκτινάξας μοχλίον,
 προβάς δὲ πρὸς τοῦμπροσθεν ἥσυχον πόδα
 ἔσπευδον ἐλθεῖν ἀμφὶ τὴν Χρυσοχρόην.

Ἄλλ' οὐ λέληθα τὴν φυλάκισσαν Βρύαν·
 τὸν δεσπότην γὰρ εὐθέως Ἄνδροκλέα
 180 μακρᾷς λαλαγαῖς ἐξεγείρει τῆς κλίνης
 καὶ τοὺς ἑαυτῆς δυσμενεῖς συνοικέτας,
 καὶ τὸν συλητὴν εὐθὺς ἐκπεφευγότα
 λαβεῖν ἐφώρμων καὶ κτανεῖν ξύλοις, λίθοις.
 ὁ μὲν ῥόπαλον ταῖν χεροῖν ἐξημμένος
 185 ἢ θατέραν γοῦν τῶν θυρῶν παραστάδα,
 ὁ δ' ἐξορύξας ἢ σπαράξας τὸν δόμον
 καὶ χειροπληθῇ ταῖν χεροῖν ἄρας λίθον,
 τοῖς προστυχοῦσι πάντες ἐξωπλισμένοι
 τῷ νυκτοκλέπτῃ τὴν βίαν ἐπεκρότου.

190 Καὶ τοῦ Κρατάνδρου μηδαμοῦ τετεγγμένοι
 (ὥς ὠφελόν γε· καὶ τί γάρ μοι ζῆν ἔτι·)
 κατευστοχοῦσι δυστυχῶς τῆς παρθένου.

Φόνος Χρυσοχρόης

165^a 7.179; Nic. Eugen. 2.66 || 166 2.341; 6.190 || 169 2.391 || 172 Nic. Eugen. 3.397 ||
 173^b 2.17; Nic. Eugen. 9.149 || 176 Theogn. 283; Aristoph. Eccl. 161; Eurip. Bacch. 647;
 Or. 136; Med. 217 || 178 cf. Achill. Tat. 2.23.5–6 || 187 cf. Xenoph. Anab. 3.3.17; Luci-
 ani Anachars. 32 s.f. et al. || 189^a AG 11.176.4 || 191^b Christ. pat. 504; 692; Eurip. Hel.
 56; 293; H.F. 1301; Med. 145; 798; Hec. 349; Alc. 960; Androm. 404; Soph. Aiac. 393;
 Aeschyl. Prom. 747

164 ἥλων HV (cf. 166) : ἥρων UL || 169 αὐτῆς codd., corr. Hercher || 172 ἐκδέξομαι
 U || 175 αὐτῶν Gaulmin : αὐταῖς codd. | ἐκτινάξας Hercher : ἐντινάξας codd. || 176 ἥσυ-
 χον πόδα scripsi conl. test. : ἡσύχω ποδι codd. || 185 θατέραν Hercher : θάτερος codd. |
 τῶν scripsi : τὴν codd. || 188–192 om. UL || 190 inscr. HUL

195 ἡ γὰρ πονηρὰ παλάμη τοῦ Ληστίου
 Κράτανδρον ἐλπίσασα τὴν Χρυσοχρόην
 ἀνεῖλε, φεῦ φεῦ, ἀθλίως τὴν ἀθλίαν,
 μακρῷ διαθρύψασα τὴν κάραν λίθῳ.
 λύχνου δ' ὑπαυγάσαντος εἰς τὴν οἰκίαν
 καὶ τῶν παρόντων ἐκπλαγέντων τὴν θεάν
 200 (καὶ πῶς γὰρ οὐκ ἔκπληξιν ἔσχον καὶ φόβον
 οἱ τὴν ἑαυτῶν ἀνελόντες δεσπότην·)
 οἱ πάντες εὐθύς συμμιγῇ φωνὴν μίαν
 ἔκραξαν, ἡλάλαξαν ἐκπεπληγμένοι,
 καὶ τὸν τεκόντα τὴν κόρην Ἀνδροκλέα
 ἄπνουν ἐκάλουν τὴν θυγατέρα βλέπειν,
 205 ἐπιγράφοντες τῷ Κρατάνδρῳ τὸν φόνον.
 Καὶ γοῦν ὁ πατὴρ τὴν στολὴν ἐρρηγμένος
 καὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κόμην κεκαρμένος
 καὶ τὴν κορυφὴν τῇ κόνει πεπασμένος
 καὶ τὴν παρειὰν ἐγκατεσπαραγμένος
 210 καὶ τὸ πρόσωπον πενθίμως ἐσταλμένος,
 οἰκτρῶς κατῆρχεν ἄθλιος τραγωδίας
 “ὦμοι” λέγων “θύγατερ, ὦμοι παιδίον,
 οὕτως ἄωρως ἐκ μέσου μετηρμένον·
 ὦ τέκνον, ὦ γέννημα πατρὸς ἀθλίου,
 215 ἀπῆλθες ἔνθεν δυσμενοῦς φθόνῳ Τύχης
 ἀνυμφος, ἀστόλιστος, οὐδὲ παστάδας
 εἶδες γαμικάς, οὐδ' ὁ σὸς φντοσπόρος
 ἀνῆψεν ἐν σοὶ νυμφικὴν δαδουχίαν,
 οὐδ' ἤρξεν ὠδῆς εὐφυῶς γαμηλίου·
 220 ἀλλ' ἐτρυγήθης τοῦ προσώπου τὴν χάριν

Θρήνος Ἀνδροκλέος ἐπὶ
 Χρυσοχρόῃ

199 1. 238; 1. 257; 3. 199; 3. 202; 4. 443; 4. 460; 5. 140; 5. 260; 5. 300; 5. 353; 6. 198;
 7. 404; 7. 414; 8. 290; 8. 481; 9. 253 || 201b 1. 401; 8. 127; Timoth. Pers. 35; Aristoph. Av.
 771; Achill. Tat. 3. 2. 8; Nic. Eugen. 1. 62 || 202b Nic. Eugen. 6. 138; 6. 238 et al. || 206–210
 3. 85; 6. 439–443; Prodromi Carm. hist. 39. 131–134; 45. 54; 45. 212–213; 54. 160–161;
 Eustath. Macrembol. Amor. 10. 10 et saepius || 210b Nic. Eugen. 5. 176; 6. 99 || 213a 3. 94;
 8. 19 || 215b 1. 88; 6. 147; 8. 500; Nic. Eugen. 1. 213; 8. 175; 9. 235 || 216a 2. 372; 9. 42;
 Eurip. Hec. 416; I. T. 220 || 218 3. 259; 6. 383; Achill. Tat. 1. 13. 6; Nic. Eugen. 9. 66 || 220b
 1. 445; 3. 152; 3. 341; 8. 13; Philostr. Ep. 25

208 om. **UL** || 212 inscr. **HVL** : Θρήνος ἀνδροκλέος πατρὸς χρυσοχρόης ἐπὶ θανάτῳ
 αὐτῆς **U**

ἔαρος ἀκμάζοντος, οὐδὲ τὴν τρύγην
ἔμεινεν ἐλθεῖν ἢ βροτοφθόρος Τύχη.

- Ὡς μητρὸς ὠράισμα, πατρὸς καρδία,
ὧ δένδρον εὐχρουν, εὐπρεπές, καλόν, μέγα,
225 κενῶς ὑπανθοῦν, ὠραϊσμένον μάτην·
τίς ἄγριος θήρ, τίς θρασυβρέμων λέων,
λόχμης προελθὼν καὶ προκύψας ἐξ ὄρους,
τρίχας δὲ φρίξας καὶ σιμώσας αὐχένα,
ταχὺ φθάσας ἄκαρπον ἐξέκοπέ σε;
230 ἐγὼ μὲν ἀτέλεστον εἶχον ἐλπίδα
ὑπὸ σκιὰν σὴν παῦλαν ἐξευρηκέναι,
σκέπης δὲ τυχεῖν ὑπὸ σοῖς καλοῖς κλάδοις·
νῦν δ' ἄλλὰ ταῦτα δυστυχῶς μετετράπη
καὶ τὴν πονηρὰν ἀλλαγὴν ὑπηλλάγη.
235 Κἂν μὲν φυσικὸς τῆς τελευτῆς ὁ τρόπος
καὶ τὴν ἐρυγὴν τὴν κινητικωτάτην
ἔθου πατρικαῖς γνησίαις ἐπ' ἀγκάλαις,
ῥῆμα πάντως (πῶς γὰρ οὐ πατὴρ φίλος
φίλης θυγατρὸς καὶ μόνης ὀρῶν μόρον;),
240 ἀλλ' εἶχεν ἡμῖν καὶ τέλος τὸ δάκρυον
καὶ μέτρον ἃν δέδωκα ταῖς ἀλγηδόσι·
τῷ γὰρ φυσικῷ καὶ συνήθει τοῦ πάθους
εὖρον παρηγόρημα τῶν στεναγμάτων·
νῦν δ' ἡ τελευτὴ τῆς ἐμῆς Χρυσοχρόης
245 θεσμῶν μὲν ἐστὶ φυσικῶν ἀλλοτριᾷ,
ξένη δὲ παντάπασι τοῦ κοινοῦ νόμου.
ποῦ σοι τὸ κάλλος τοῦ προσώπου, παρθένε;
ἡ μὲν κεφαλὴ τῷ λίθῳ συνεθρύβη,
μελαίνεται δὲ τῇ ῥοῇ τῶν αἱμάτων
250 τὸ κάλλος, ἡ πρόσοψις, ἡ σεμνὴ πλάσις,
ἡ δὲ βρότειος ἰδέα παρηλλάγη.

221a cf. 6.291 || 226b Nic. Eugen. 5.117 || 227a Nic. Eugen. 5.118 || 228 = Achill. Tat. 1.12.3 || 231 Nic. Eugen. 2.297; 6.63 || 236a Nic. Eugen. 5.441; Hesych. s.v. || 237 Nic. Eugen. 9.62 || 246b 6.139; Plat. Leg. 1, 644 d 3; 645 a 2; Cleanth. Hymn. ad Iovem 24; 39 et saepius || 249 2.265; Georg. Pis. Bell. Avar. 144 et al.

224 κάλλος Gaulmin, Hercher || 226 θρασυβρέμων HV (cf. 252) : βαρυβρέμων UL || 234 ὑπηλλάγη HVL¹, Gaulmin : μετηλλάγη UL², Hercher || 236 καὶ scripsi : ἡ codd. || 247 σὸν Gaulmin, Hercher || 248 συνεθρύβη HV (cf. 6.449) : συνετρίβη UL

THEODORVS PRODROMVS

255 Ὡ δυσμενῆς Κράτανδρε, πάντολμον θράσος,
 ἄσπονδε ληστά, θηριόψυχος φύσις,
 ὦ πῶς ἀνῆρεις τηλικαύτην παρθένον
 σκαιῶς, πονηρῶς, αὐθαδῶς, ἀκαρδίως;
 ἐγὼ δὲ θάμβος καὶ κατάπληξιν τρέφω,
 πῶς γοῦν ὁ πέτρος οὐ στραφεῖς ὀπισθίως
 (αἴσθησιν οἶον φυσικὴν δεδεγμένος)
 260 ἔκτεινε τὸν βαλόντα δικαίᾳ κρίσει,
 ἀλλ' αὐθαδῶς ἔψαυσε τῆς Χρυσοχρόης;
 σὺ μέν, συλητὰ καὶ φονευτὰ τῆς κόρης,
 ἔνδικον εἰς τοῦμπροσθεν ὑπέλθοις φόνον,
 ἐπὰν τὸ πένθος ὥς προσῆκον δακρύσω
 καὶ συγκαλύψω τῷ τάφῳ τὴν παρθένον
 265 (οὐ γὰρ συλήσειν ἰσχύσεις καὶ τοὺς νόμους
 ἢ τοὺς κρίνοντας συμπατάξεις ἐν λίθῳ),
 ἀπεκτονῶς δὲ τὴν ἐμὴν θυγατέρα
 βολῇ πονηρᾷ δυσμενεστάτου λίθου,
 λίθοις παταχθεῖς οἰκτρὸν ἐκπνεύσεις, τάλαν.”
 270 Οὕτω στένοντος ἐκ βάθους Ἄνδροκλέος
 ἐπηκροώμην τῆς στυγνῆς τραγωδίας,
 κρύβδην ὑφeskτῶς ἐξόπισθεν τῆς θύρας.
 ἀντιστραφεῖς γοῦν εἰς τὸ πατρῶν πέδον,
 275 ῥίψας ἐμαντὸν κύμβαχον κατὰ κλίνης
 καὶ πικρὸν οἶον ἀλαλάξας ἐκ βάθους,
 ἀντετραγῶδουν τῷ τεκόντι τὴν κόρην
 “ὦμοι” λέγων “ἄγαλμα σεπτόν, παρθένε,
 ὦ κάλλος, οἶον καὶ θεοὺς ἐφελκύσει
 καὶ τῶν ἀφ’ ὕψους ἀντύγων ἀντισπάσει,
 280 ἔλξει δὲ πάντως εἰς τὸν οἰκεῖον πόθον·

Θρήνος Κρατάνδρου ἐπὶ
 Χρυσοχρόῃ

252b Ioann. Mauropi Carm. 29.29 || 259b 8.450; Deuter. 16.18; Isai. 58.2; 2 Maccab. 9.18; 3 Maccab. 2.22; ev. Ioann. 5.30; 7.24; ep. ad Rom. 3.8; 2 ep. ad Thess. 1.5; Apocal. 16.7; 19.2; ep. Barnab. 20.2; Christ. pat. 18 et 508 || 264 Prodrumi Catomyom. 57 et 239; Ioann. Mauropi Carm. 35.70 || 268 cf. Georg. Pis. Bell. Avar. 426 || 273 9.450; Prodrumi Carm. hist. 45.92; Nic. Eugen. 3.352; Aeschyl. Agam. 503 || 274 cf. Iliad. 5.585–586; Heliod. 10.30 || 279 Prodrumi Amicitia exsulans 45; AG 8.1.3; 9.806.6; 11.292.1; Ioann. Tzetzae Chil. 4.724 (723); Eustath. ad Iliad. p.628.25

262 ὑπέλθης Hercher || 263 δακρύσω HUL : πενθήσω V || 269 τάλαν U : τάλα HVL || 277 inscr. HVUL | σεπτόν V (cf. 1.40) : σεμνόν HUL | παρθένου Gaulmin, Hercher

οἴχῃ πρὸ καιροῦ, παρθένε Χρυσοχρόη,
 λιποῦσα νεκρὸν τὸν Κράτανδρον ἐν βίῳ·
 οἴχῃ, καλὸν θέαμα τοῖς θεωμένοις
 καὶ χρηστὸν οἰώνισμα τοῖς βλέπουσί σε.
 285 τέθνηκας, οἴμοι, καὶ παρῆλθες πρὸ χρόνου,
 καὶ ταῦτα (βαβαὶ τῆς ἀπανθρώπου Τύχης)
 ἡμεῖς ἀφορμὴ τοῦ φόνου σοι, παρθένε.
 τοῦ δυσμενοῦς γὰρ καὶ πονηροῦ Ληστίου
 ἡμᾶς ἀπειλήσαντος ἀποκτινύνειν
 290 προήρπασας σὺ τὸν λιθόβλητον φόνον,
 στερωῶς ὑπερθνήσκουσα τοῦ ποθομένου.
 ὦμοι, πάτερ δύστηνε δυστήνου κόρης,
 ἐγὼ τὸ σὸν γέννημα, τὴν σὴν παρθένον
 ζωῆς ἀπεστέρησα καὶ φίλου βίου.
 295 ἐπεγκάλει μοι τῆς θυγατρὸς τὸν φόνον,
 πρὸς βῆμα συγκάλει με καὶ ζήτηι κρίσιν
 ἔλκων, μεθέλκων εἰς δόμους δικασπόλων,
 ποιήνῃ ἀπαιτῶν τὴν δοκοῦσαν τοῖς νόμοις.
 300 δοκεῖ δὲ πάντως, ὥς προέφθασας λέγων,
 τὸν τοῖς λίθοις βαλόντα βληθῆναι λίθοις.
 στέργοιμ' ἂν αὐτὸς τὸν φόνον τὸν ἐν λίθοις,
 ἐπεὶ λίθῳ τέθνηκεν ἡ Χρυσοχρόη·
 ἢ χεῖρ μόνον με Ληστίου φονευέτω,
 ἢ δυσμενῶς κτείνασα καὶ τὴν παρθένον.
 305 μηδὲ βραδύνης ἐγκαλεῖν μοι τὸν φόνον·
 σπεύδω γὰρ ἐλθεῖν ἔνθα καὶ Χρυσοχρόη.
 ἐπεὶ τὰ δεσμὰ τῆς γάμου κοινωνίας
 Κράτανδρον οὐκ ἔμιξε τῇ σῇ παρθένῳ,
 καὶ γοῦν θάνατος μιζάτω τοὺς ἀθλίους
 310 ἔνωσιν οἰκτρὰν δυστυχοῦς κοινωνίας.”

283 4.329; 7.142; Plat. Reip. 4, 430 a 3; Christophori Mityl. Carm. 136.134 Kurtz ||
 286b 3.122; Nic. Eugen. 5.270; 8.312; Ioann. Tzetzae Chil. 7.863 (855) || 290b 1.345 ||
 292b Eurip. Hec. 46; H.F. 1033 || 297a 4.172; AG 16.386.3; Georg. Pis. Exp. Pers. 2.160;
 c. Severum 111; Hexaem. 851 || 297b 1.315 || 300 1.268–269; 1.345–346 || 307b 2.280;
 3.173; 3.201

285 ὦμοι Hercher || 287 σοι UL : σου HV || 298 δοκοῦσαν HV : οἰκοῦσαν UL || 301 ἐν
 λίθοις codd. (cf. 1.266) : ἐκ λίθων Gaulmin, Hercher || 307 τῆς HV : τοῦ UL || 308–310
 om. UL || 309 τῶν ἀθλίων Gaulmin

Καὶ ταῦτα μὲν τοσαῦτα καὶ τούτων ἄχρι·
 ἤδη δ' ἐς αὐτὴν ἡμερῶν τὴν ἐννάτην
 ὁ τῆς θανούσης δυστυχῆς φυτοσπóρος
 λύσας τὸ πένθος, συσταλὲς τῶν δακρύων
 315 εἰς βῆμα χωρεῖ καὶ δικασπόλων δόμον
 καὶ συγκαλεῖ με τὸν φονευτὴν εἰς κρίσιν.
 καὶ συνιόντων τῶν μερῶν ἐκατέρων
 (έμοῦ μὲν ἔνθεν καὶ Κράτωνος καὶ Στάλης,
 ἐναντίον δὲ Μυρτάλης, Ἀνδροκλέος)
 320 πρῶτος πρὸ πάντων Ἀνδροκλῆς οὕτως λέγει·
 “Ἄνδρες δικασταί, τοῦ καλοῦ συνήγοροι,
 Δίκης σύνεδροι καὶ θεῶν παραστάται,
 καλὸν μὲν ἦν μοι, ναὶ καλὸν καὶ συμφέρον
 βιοῦν καθ' αὐτόν εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον·
 325 τὸ γὰρ σιωπᾶν καὶ βλέπειν ἐμὰς τύχας
 δημηγορικῶν ὑπερέκρινον λόγων·
 οὐχ ὥς ἄτιμον τοῦργον ὑπολαμβάνων
 (τί γὰρ γένοιτ' ἂν ὀλβιώτερον δίκης;),
 τὴν δ' ἐμπλακεῖσαν τῇ δίκῃ στωμυλίαν
 330 φευκτὴν, μισητὴν, ἐβδελυγμένην κρίνων.
 ἐπεὶ δ' ὁ πεσσὸς τῆς κακοσχόλου Τύχης
 ἄλλως κυλισθεὶς καὶ στραφεὶς ἐναντίως
 ἤνεγκεν ἡμᾶς ἀμφὶ τὰ βδελυκτέα
 καὶ πρὸς τὸ βῆμα συγκαλεῖ καὶ τὴν κρίσιν
 335 ἄκοντας ἐλθεῖν τοὺς ἀπραγμονεστάτους,
 ἰδοὺ παρέστην εἰς τὸ βῆμα καὶ λέγω.
 Ἦν μοι θυγάτηρ τοῦνομα Χρυσοχρόη,
 καλὴ μὲν εἶδος, ναὶ καλὴ καὶ παρθένος,
 ἤδη δὲ πρὸς θάλαμον ἡτοιμασμένη
 340 καὶ πρὸς γαμικὸν ζυγὸν ἡύτρεπισμένη.

Δίκη Κράτωνος καὶ
 Ἀνδροκλέος ἐπὶ
 Χρυσοχρόῃ

312 cf. τὰ ἔνατα ap. Isaeum 2.36; 8.39; Aeschin. 3.225; Apul. Metam. 9.31; Donat. ad Ter. Phorm. 1.1.6; sacra novendalia ap. Petron. Sat. 65.10; Tac. Ann. 6.5 et al. || 313b 6.252 || 320a 3.100 || 322a cf. Soph. O.C. 1382; Eurip. fr.295.1; Greg. Naz. Ep. 208 s. f. || 331a Prodromi Carm. hist. 72.24; App. 1 || 331b 6.355; Mich. Hapluchir. Dram. 33–34 et 108–110 Leone || 338b 2.206; 7.185

312 αὐτὴν **HV** : αὐτῶν **UL** || 317 inscr. **HVL** : δίκη κράτωνος πατρὸς κρατάνδρου καὶ ἀνδροκλέος ἐπὶ φόνῳ χρυσοχρόης **U** || 325 βλέπειν] στέγειν Hercher || 340 **UL** : om. **HV** | γαμικὸν **UL** : γάμον καὶ Hercher

ταύτην ὁ ληστής οὔτοσὶ κτείνει λίθῳ,
 νύκτωρ ὑπελθὼν τὴν ἐμὴν κατοικίαν.
 νῦν οὖν πάρεστι, καὶ δότῳ τὰς εὐθύνας
 οὐδ' δυσσεβῶς ἡμαρτεν εἰς ἡμᾶς φόνου.
 345 δώσει δὲ πάντως τὸν λιθόβλητον μόρον,
 λίθῳ βαλὼν ἄθλιος ἀθλίαν κόρην.”
 Ἐγὼ μὲν οὖν ὥρμησα ταῦτα φαμένου
 συνηγορήσαι τῷ κατηγοροῦ λόγῳ
 καὶ καθ' ἑαυτοῦ μαρτυρῆσαι τὸ δρᾶμα,
 350 ἀλλ' ὁ Κράτων μοι τὸν λόγον προαεπάσας
 “ἄνδρες” μετεῖπεν “εὐσεβεῖς δικαστοῖλοι,
 εὐθέες νομίζω, συνδοκοῦν καὶ τοῖς νόμοις,
 ἐπακροᾶσθαι τῶν μερῶν ἐκατέρῳ
 ὧ τὸ κρίνειν ἔδωκεν ἡ θεία κρίσις,
 355 καὶ τὴν δοκοῦσαν ὕστερον ψῆφον φέρειν.
 νῦν οὖν λαβόντες τοὺς λόγους Ἀνδροκλέος,
 καὶ τοὺς ἐμοὺς δέξασθε καὶ κρίνατέ με.
 Ὁ μὲν φονευτῆς (ὡς δοκοῦν Ἀνδροκλεί)
 ἐμῆς προήχθη δυστυχοῦς ἐξ ὁσφύος,
 360 εἰς ἄχρῃ καὶ νῦν εὐγενῇ ζήσας βίον,
 φόνων καθαρὸν καὶ συλημάτων ξένον
 καὶ παντὸς αἰσχροῦ καὶ βδελυκτοῦ τοῖς νόμοις
 (ἢ τίς κατηγορήσεν αὐτοῦ τοιάδε;)
 ἐπεὶ δ' ὁ σεμνὸς Ἀνδροκλῆς, ὁ γεννάδας,
 365 ὁ τὴν σιωπὴν καὶ τὸν ἥρεμον βίον
 στέργων, ἀγαπῶν καὶ πλέον τοῦ μετρίου,
 πολλοὺς καθ' ἡμῶν ἐξερεύγεται λόγους,
 χεῖλῃ πεταννὺς καὶ διαίρων τὸ στόμα

Ἀπολογία Κράτωνος

342a 2. 285 || 351b 1. 396 || 353 cf. Paroem. Gr. II 759 (Plat. Demod. 383 c et al.) *μηδὲ δίκην δικάσης, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης*; Eurip. Heracl. 179–180; Androm. 957–958; Sen. Med. 199–200 || 354b 7. 134; Prodromi Carm. hist. 45. 30; 2 ep. Clem. 20. 4; Philon. De spec. legg. 3. 121; Georg. Pis. Exp. Pers. 3. 254; Bell. Avar. 431; Hecataem. 828 || 359b 6. 370; Prodromi Catomyom. 152; Gen. 35. 11; 2 Chron. 6. 9; Acta ap. 2. 30; ep. ad Hebr. 7. 5 || 367b 4. 84; Nic. Eugen. 3. 49; Ps. 45. 1; 119. 171 || 368b Demosth. 19. 112 et 207; Luciani Toxaris 9 s. f. et al.

348 *κατηγοροῦ* U² : *κατηγόρω* HVLU¹ || 349 *κατ' ἑμαυτοῦ* con. Hercher || 351 *inscr.* HVUL (*κράτωνος ἀπολογία* U) || 361 *φόνων* HV : *φόνου* UL || 363 *αὐτοῦ* UL : *αὐτοῖς* HV : *αὐτῶν* Gaulmin

370 καὶ τῆς σιωπῆς ὥστερ ἐκλελησμένος,
καὶ τῷ Κρατάνδρῳ πλαστόν ἀγγέλλει φόνον
καὶ συκοφαντεῖ τοὺς κακῶν ἐλευθέρους,
τὸ πῦρ παρέστω καὶ κρινάτω τὴν δίκην,
καὶ ψῆφον ἡμῖν ἐντελῇ παρασχέτω.

375 Μαρτύρομαι γάρ τὴν ἐλέγκτριαν φλόγα
καὶ τὴν Σελήνην, τὴν θεάν, τὴν παρθένον,
ὥς ἐκτὸς ὁ Κράτανδρος ἐστὶ τοῦ φόνου.
ὅμως παρελθέτωσαν οἱ νεωκόροι,
τὸ πῦρ ἀναπάτωσαν ἐπταπλασίως.
380 ἰδοὺ Κράτανδρος εἰς μέσσην βήτω φλόγα·
κἄν μὲν συλητής ἐστι καὶ μισοφόνος,
ἔργον γενέσθω τοῦ πυρὸς καὶ θησοκέτω
(μισῶ γὰρ υἱὸν ἂν ἀλῶ φονουργίας).
εἰ δ' οὐ φονευτής, ἀφλόγιστος ἐξίτω."

385 Ταῦτα κραταιῶς ἐμβοήσας ὁ Κράτων
καλῶς λέγειν ἔδοξε τοῖς δικασπόλοις·
τὴν γοῦν πυρὰν καύσαντες οἱ νεωκόροι
ἐλθεῖν ἐς αὐτὴν τὸν φονευτὴν ἤξιουν.
ἐπεὶ δὲ καὶ προῆλθον εἰς μέσσην φλόγα,
τὸ πῦρ πατῶν ἄκαυστος ἐντὸς ἰστάμην.'

390 'Καινόν τι τοῦτο καὶ τεράστιον λέγεις',
ἔφη Δοσικλῆς, 'εἰ τὸ πῦρ ἥσθημένον,
ὥς μὴ φόνον δέδρακας, οὐκ ἔφλεξέ σε.'
'οὐ τῆς καμίνου, τῆς θεοῦ δὲ τὸ δράμα,'
Κράτανδρος εἶπεν· 'ὥς δὲ μὴ πέπονθά τι,
395 ἔδραν λαβὼν καὶ θάρσος εὐθύς ὁ Κράτων

Λέγει Δοσικλῆς

369b 6. 167 || 375 Hymn. mag. in Lunam 14; 24; 26–27; 62; 76; Ioann. Gazaei Descript. mundi 1. 217 || 377–389 de iudicio dei cf. Soph. Antig. 264–265; Heliod. 8. 9 et 10. 8–9; (Strab. 5. 2. 9; 12. 2. 7; Plinii N. H. 7. 19; Verg. Aen. 11. 787–788); Raimundi Hist. Franc. pp. 120–122 ed. Hill et C. Cupane in RSBn n. s. 10–11 (1973–74) 147–168; Georg. Acropol. Chron. 50 (pp. 96–98 Heisenberg); Georg. Pachym. Mich. Pal. p. 92 ed. Bonn.; Ioann. Cantac. Hist. 3. 27 (p. 172 s. ed. Bonn.); Du Cange s. v. *juisium*; τζουτζα et al. || 378b cf. Daniel. 3. 19; 3. 22; 3. 46 || 379b 1. 388; 7. 488 || 381a cf. Georg. Pis. Bell. Avar. 392 || 390b 3. 39 || 393 τῆς θεοῦ i. e. τῆς Σελήνης, τῆς παρθένου (v. 375)

383 ἀφλόγιστος UL (cf. 399) : ἀφλόγητος HV || 388 καὶ H : om. VUL || 390 inscr. HV L || 393 δράμα HV : θαῦμα UL